

Kokousaika keskiviikko 5.3.2025 klo 17.30–18.13

Kokouspaikka Seurakuntakoti

Läsnä

jäsen

varajäsen

Kaunisto Jyri, puheenjohtaja
Eloranta Eija
Koivu Asko
Liinaharja Kristiina
Malin Milla
Mäkelä Hannu
Mäkinen Antero, poissa
Mänki Eija
Nissilä Minna, poissa
Peltonen Susanna
Penttilä Mirka, varapj
Pura Anu
Pärssinen Simo
Rauhaniemi Jenni
Rekola Sinikka, poissa
Sironen-Hänninen Sirpa, poissa
Toikka Päivi
Tuovinen Tuomo
Vainio Heikki

saapui klo 17.50 § 10 aikana

Peltonen Juha, poissa

Muut läsnäolijat

Koivulahti Juha
Koskela Ulla

kirkkoherra
talouspäällikkö, sihteeri

Sisällysluettelo

9. Hautaus-toimen maksut 2025	3
10. Tilinpäätös / Talousarvio 2024.....	5
11. Kirkkovaltuuston varavaltuutettu Margit Ranttilan vaalikelpoisuus	6
12. Muut asiat.....	7
13. Valitusosoitus ja kokouksen päättäminen	7

Jyri Kaunisto
puheenjohtaja

Ulla Koskela
sihteeri

Pöytäkirjantarkastajat

Milla Malin

Hannu Mäkelä

8. Kokoustiedot

Kokouksen avaus

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto merkitsee, että kirkkovaltuuston puheenjohtaja on kutsunut kirkkovaltuuston kokoukseen 5.3.2025 klo 17.30.

Kirkkovaltuuston puheenjohtaja Jyri Kaunisto avaa kokouksen.

Päätös:

Veisattiin virsi 301. Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kirkkojärjestyksen 3 luvun 29 pykälän 1 momentin mukaan kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka, ja siihen on liitettävä asialuettelo. Kokouskutsu on lähetettävä kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenille viimeistään viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta ilmoitettava yleisessä tietoverkossa. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos seurakunta huolehtii, että tähän tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat kutsuttavien käytettävissä.

Kokouskutsu asialuetteloineen on lähetetty 26.2.2025 kirkkovaltuutetuille. Kokouskutsu asialuetteloineen on laitettu 26.2.2025 nähtäville seurakunnan www-sivulle.

Päätösehdotus:

Todetaan läsnä olevat jäsenet sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös:

Nimenhuudon perustella todettiin, että paikalla oli 14 valtuutettua. Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kirkkovaltuutettu Simo Pärssinen saapui klo 17.50 § 10 käsittelyn aikana.

Pöytäkirjantarkastajien nimeäminen ja pöytäkirjan nähtävillä olo

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa Milla Malin ja Hannu Mäkelä sekä varalle Antero Mäkinen ja Eija Mänki.

Lisäksi päätetään, että kirkkovaltuuston pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä seurakunnan www-sivulla 10.3.-17.4.2025.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Milla Malin ja Hannu Mäkelä.

Kokouksen työjärjestys

Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä. Mikäli lapsivaikutuksia on valmistelussa havaittu, on ne kirjattu esittelytekstiin.

Päätösehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy jäsenille etukäteen lähetetyn esityslistan kokouksen työjärjestykseksi ja päättää mahdollisista muista asioista.

Päätös:

Muissa asioissa talouspäällikkö kertoo ajankohtaista kirkon remontista.

9. Hautaustoimen maksut 2025

Kirkkoneuvosto 13.2.2025

Hautaustoimilain (457/2003) 4 §:n mukaan evankelisluterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan vainajalle, jonka kotikunta, tai jos vainajalla ei kuollessaan ollut kotikuntaa, asuinkunta oli kuolinhetkellä seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella. Hautaustoimilain 6 §:n mukaan evankelisluterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä voi periä maksuja hautasijan luovuttamisesta, hautaamiseen liittyvistä palveluista ja haudan hoidosta. Maksut saavat olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. Maksujen perusteiden tulee olla samat kaikille, joilla on oikeus tulla haudatuksi seurakunnan tai seurakuntayhtymän hautausmaalle. Maksuista voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen, jos vainaja on ollut rintamaveteraani tai siihen rinnastettavasta syystä. Maksuvapautus voi koskea myös tämän puolisoa.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. Kirkkolain (652/2023) 3 luvun 36 §:n mukaan hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määrittämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautaustoimilain 6 §:ää. Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

Seurakuntien hautaustoimeen luetaan hautausmaiden ja hautaustointa palvelevien rakennusten ja tilojen ylläpito sekä hautaamiseen liittyvät palvelut, kuten vainajasäilytys sekä haudan avaaminen ja peittäminen. Hautaustoimen tehtävistä tämän ohjeen soveltamisalan ulkopuolella ovat haudanhoitosopimukset.

Hautaustoimen tehtävät pyritään hoitamaan valtionrahoituksen ja maksutuottojen varassa siten, että kirkollisverovaraja ei laskennallisesti käytetä hautausmaiden ylläpitämiseen ja hautaustoimen palveluihin.

Hautaustoimen maksuja koskeneen kirkkolain muutoksen (780/2012) perusteluissa kiinnitettiin huomiota siihen, että ero paikkakuntalaisen ja vieraspaikkakuntalaisen hautaamista varten luovutetun hautapaikan hinnassa ei saa olla liian suuri.

Jatkettaessa aiemmin luovutetun haudan hallinta-aikaa hautapaikkamaksu on sama kaikille, haetaan haudatun vainajan asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Hautapaikkamaksut 1.4.2025 alkaen (suluissa vanha hinta)

	Tammelalainen		Ulkopaikkakuntalainen	
	€		€	
Syvähauta 25 v (2 paikkaa)	400	(400)	800	(1200)
Matala 25 v	250	(200)	500	(600)
Uurna paikka 25 v	100	(30)	120	(60)
Uudelleen lunastus 25 v	250	(200)	250	(200)
Jatkaminen vuosi/paikka	10	(8)	10	(24)

Hautauspalvelumaksut

Arkkuhauta	400	(270)	400	(270)
Uurnahauta	150	(55)	150	(55)
Uurnalehto	100		100	
Laatta muistokiveen	100	(70)	100	(70)

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto hyväksyy hautauksen yhteydessä perittävät hautauspalvelumaksut.

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi hautapaikkamaksut.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin talouspäällikön ehdotuksesta lisäyksellä, että hautapaikka on maksuton rintamamies- / rintamapalvelu- / lottatunnuksen omaaville vainajille.

Kirkkovaltuusto 5.3.2025

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto hyväksyy Tammelan seurakunnan hautausmaiden hautapaikkamaksut 1.4.2025 alkaen:

	Tammelalainen		Ulkopaikkakuntalainen	
	€		€	
Syvähauta 25 v (2 paikkaa)	400	(400)	800	(1200)
Matala 25 v	250	(200)	500	(600)
Uurna paikka 25 v	100	(30)	120	(60)
Uudelleen lunastus 25 v	250	(200)	250	(200)
Jatkaminen vuosi/paikka	10	(8)	10	(24)

Hautapaikka on maksuton rintamamies- / rintamapalvelu- / lottatunnuksen omaaville vainajille.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

10. Tilinpäätös / Talousarvio 2024

Kirkkoneuvosto 13.2.2025

Sitovuustasoa osoittava otsikko	TA 2024	Toteuma	Poikkeama
Käyttötalousosa			
toimintakate yhteensä	1 368 330	1 463 720	95 390
1 Hallinto	-284 520	-276 009	- 8 510
2 Srk-toiminta	-620 600	-686 493	65 893
4 Hautatoimi	-146 060	-130 001	- 16 058
5 Kiinteistötoimi	-317 150	-371 837	54 687
Investointiosa			
Kirkon remontti	-1 000 000	- 134 112	134 112

Kirkon remontin lisätöiden kustannukset olivat 84.563 euroa.

- 1 Latausaseman maanrakennustyöt
- 2 Sakastin lattian maa-aineksen poisto
- 3 Sisäkaton lautojen kiinnitys, tuntityötarjous
- 4 Sakastin lattian korjaus, kustannusarvio
- 5 Sähköläpivienti eteisestä kirkkosaliin
- 6 Sakastin ulkoseinän muutokset, kustannusarvio
- 7 Kirkkosalin lattian laho- ja korjaukset Laskutus toteutuneen mukaan
- 8 Kortteliaitalisäys
- 9 Sakastin ulkoseinään liittyvät purkutyöt

Päälukien 2 ja 5 lisäkustannuksia aiheuttivat seurakuntakodin ja leirikeskuksen todetut sisäilmaongelmat, joiden takia jouduttiin toimintaa siirtämään vuokratiloihin. Vuokratilojen sisustamiseen tarvittiin mm. kalustehankintoja. Lisäksi kustannuksia syntyi tutkimuksista, ilmanpuhdistuslaitteista ja majoitustiloista. Seurakuntatoimiston ulkovuorin korjaus jouduttiin tekemään arvioitua laajempaan. Henkilöstökuluja lisäsi henkilökuntavaihdokset lähinnä papistossa.

Esityslistan liitteenä tulosityksikkökohtainen talousarviovertailu päälukien 2 Seurakunnallinen toiminta ja 5 kiinteistötoimi.

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se hyväksyy määrärahaylitykset vuodelle 2024.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 5.3.2025

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto hyväksyy määrärahaylitykset vuodelle 2024.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

11. Kirkkovaltuuston varavaltuutettu Margit Ranttilan vaalikelpoisuus

Kirkkoneuvosto 13.2.2025

Kirkkovaltuuston varavaltuutettu Margit Ranttila on kirkon väestötietojärjestelmän mukaan muuttanut Tammelan seurakunnasta 1.11.2024.

Kirkkolaki 2 §
Vaalikelpoisuus luottamustoimeen

Vaalikelpoinen seurakunnan ja seurakuntayhtymän luottamustoimeen on kristillisestä vakaumuksestaan tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen --

Kirkkolaki 4 §
Vaalikelpoisuuden menettäminen ja ero luottamustoimesta

Toimielimen jäsenen menettäessä vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden hänet vapautetaan luottamustoimesta.—

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se toteaa kirkkovaltuuston varajäsen Margit Ranttilan vaalikelpoisuuden menettämisen kesken valtuustokauden ja vapauttaa hänet luottamustoimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto toteaa kirkkovaltuuston varajäsen Margit Ranttilan vaalikelpoisuuden menettämisen kesken valtuustokauden ja vapauttaa hänet luottamustoimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

12. Muut asiat

1. Ajankohtaista kirkon remontista

Talouspäällikkö esitti kuvia ja kertoi kirkon remontin vaiheesta sekä esitteli tähän mennessä hyväksytyt lisätyöt.

Kuluvalle viikolla:

- valaisimet on toimitettu kunnostettavaksi
- kirkkosalin lattian maalaus käynnissä
- alttarin rakennus aloitettu
- lvi-kalusteiden asennus käynnissä

13. Valitusosoitus ja kokouksen päättäminen

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto antaa valitusosoituksen.

Päätös:

Kirkkovaltuusto antoi valitusosoituksen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.13.

VALITUSOSOITUS

Tammelan seurakunta
Kirkkovaltuusto
5.3.2025

1 MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (652/2023) 12 luvun 4 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 8,10,12,13

Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot

- Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan valittamalla ei saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.
- Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 12 luvun 8 §:n 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon. Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:
 - 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
 - 150 000 € (rakennusurakat);
 - 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut);
 - 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
 - 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).
- Muun lainsäädännön mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

2 HANKINTAOIKAISU

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (hankintalaki 132–135 §). Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikkö: Tammelan seurakunta

Käynti- ja postiosoite: Tammelantie 29, 31300 TAMMELA

Sähköposti: tammelan.seurakunta@evl.fi

Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

3 VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja valitusaika

a) Kirkollis- ja hallintovalitukset

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella

9,11

Valitusviranomainen ja yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 11

Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: 9

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana ajankohtana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos muutoksenhaun viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

b) Valitus markkinaoikeuteen

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaoikaisua koskevassa kohdassa.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksen.

Markkinaoikeuden yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI**

Käyntiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki**

Puhelinvaihe: **029 564 3300**

Telekopio: **029 564 3314**

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

4 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET SEKÄ VALITUKSEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomaisen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1383/2018) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 € ja markkinaoikeudessa 2 120 €. Käyttelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 240 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja 6 350 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä: [Maksut – Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](#)

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen